

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o P 082879 18 Rev
Brčko, 21.11.2018. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE!

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u vijeću sastavljenom od sudija Kaurinović Damjana kao predsjednika vijeća, Kovačević Maide i Kadrić Zijada kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine zastupanog po zakonskom zastupniku Pravobranilaštvu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i umješaća na strani tužitelja „N. A. Banka“ a.d. B. u stečaju, zastupana po punomoćniku R. Z. advokatu iz N. S., protiv tuženih „M.-G.“ d.o.o. B. zastupanog po zakonskom zastupniku-direktoru R. M., a isti po punomoćniku M. O., advokatu iz B. i P. N. advokatu iz B. L., „N. B.“ d.d. B. u stečaju zastupanog po stečajnom upravniku M. N. i punomoćniku S. M. advokatu iz B. i Č. D. iz K., zastupanog po punomoćnicima M. O. advokatu iz B. i P. N. advokatu iz B., radi utvrđivanja ništavosti i brisanja upisa, vps 78.440.278,49 KM, odlučujući o revizijama prvotuženog „M.-G.“ d.o.o. B. i trećetuženog Č. D. iz K., izjavljenim protiv presude Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 082879 17 GŽ od 29.01.2018. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 21.11.2018. godine, donio je slijedeću

P R E S U D U

Revizije prvotuženog „M.-G.“ d.o.o. B. i trećetuženog Č. D. iz K. se odbijaju kao neosnovane.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom odlučeno je:

„I

Utvrđuje se da nije osnovano potraživanje tuženog Č. D. iz K. – Opština K., kao razlučnog povjerioca u iznosu od 76.530.423,08 KM, na nekretninama upisanim u z.k. ul. br. ... k.o. B. 1 na parcelama broj: 1276/PG, 1278/3PG, 1278/7PG, 1278/9PG, upisanim u z.k. ul. br. ... k.o. B. 1 na parcelama broj: 1276, 1278/3, 1278/7, 1278/9, upisane u z.k. ul. br. ...k.o. B. 2 na parcelama broj: 936/3, 939/1, 940, u z.k. ul. br. ... k.o. Brčko 2 na parcelama broj: 936/3PG,

939/1PG, 940/PG, u z.k. ul. br. ... k.o. B. 2 na parcelama broj: 25, 26, 1631 i z.k. ul. br. ... k.o. B. 2 na parcelama broj: 25/PG, 26/PG, 1631/PG koje su vlasništvo stečajnog dužnika u postupku stečaja nad D.D. „N. B.“ B. u stečaju.

II

Utvrđuje se da je ništav Sporazum o nagodbi broj: M-038/08 od 14.07.2008.godine zaključen između d.o.o. „G.“ B. i d.d. „N. B.“ B. i Ugovor o zasnivanju hipoteke broj: ... od 17.02.2011.godine zaključen između d.o.o. „G.“ B. i d.d. „N. B.“ B. i PTR „D.“ K., te kao takvi ne proizvode pravno dejstvo.

III

Utvrđuje se da nije pravno valjana uknjižba založnog prava – hipoteke upisanog u korist PTP „D.“ K. na nekretninama upisanim u z.k. ul. br. ..., ... i ... privremenog registra za k.o. Brčko 2, koja je dozvoljena Rješenjem Osnovnog suda Brčko distrikta BiH broj: 096-0-DN-11-000588 od 24.02.2011.godine, pa se nalaže brisanje ove uknjižbe i uspostava predašnjeg zemljišno-knjižnog stanja u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti ove presude.

IV

Odbija se kao neosnovan tužbeni zahtjev tužioca u dijelu kojim je tražio da se utvrdi da Č. D. nije pravni sljedbenik PTR „D.“ K. zastupano po direktoru Č. D. iz K.

V

Obavezuju se tuženi da tužiocu solidarno nadoknade troškove parničnog postupka u iznosu od 1.916.584,40 KM, sve u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti ove presude.“

Drugostepenom presudom žalba tuženih je odbijena i prvostepena presuda u stavu I, II, III i V izreke potvrđena.

Protiv te drugostepene presude blagovremene revizije su izjavili prvotuženi „M.-G.“ d.o.o. B. i trećetuženi Č. D. iz K. (u daljem tekstu tuženi) i to putem punomoćnika P. N., advokata iz B. L. dana 12.03.2018. godine i putem punomoćnika M. O., advokata iz B. dana 09.03.2018. godine, pa su iste razmatrane kao revizija tuženih.

Reviziju podnose zbog povrede odredaba parničnog postupka iz člana 318. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i zbog pogrešne primjene materijalnog prava, kao i zbog prekoračenja tužbenog zahtjeva, s prijedlogom da revizijsko vijeće reviziju uvaži i preinači drugostepenu presudu tako što će u cjelosti odbiti tužbeni zahtjev ili pak da drugostepenu presudu ukine i predmet vrati žalbenom vijeću na ponovno suđenje.

Tužitelj je u odgovoru na reviziju predložio da se revizija odbije kao neosnovana.

Revizija nije osnovana.

Revizijski sud je pobijanu drugostepenu presudu ispitao u smislu odredbe člana 350. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 8/09, 52/10 i 27/14-u daljem tekstu Zakon o parničnom postupku) u granicama razloga navedenih u reviziji i po službenoj dužnosti u okviru ovlašćenja iz navedene zakonske odredbe, pa je odlučio kao u izreci ove presude iz razloga koji slijede:

Predmet tužbenog zahtjeva, o kojem se raspravlja u ovoj fazi postupka konačno preciziran u postupku, je zahtjev za utvrđenje „da nije osnovano potraživanje tuženog Č. D. kao razlučnog povjerioca u iznosu od 76.530.423,08 KM na nekretninama...“ (detaljno opisanim u izreci prvostepene presude) vlasništvo stečajnog dužnika; zahtjev za utvrđenje da je ništav Sporazum zaključen između d.o.o. G. B. i d.d. „N. B.“ B. i ugovor o zasnivanju hipoteke broj: ... od 17.02.2011. godine zaključen između d.o.o. „G.“ B. i d.d. „N. B.“ i PTR „D.“ K...“, a time ni valjana uknjižba hipoteke na nekretninama opisanim u izreci presude, uz nalog da se briše hipoteka na istim nekretninama i uspostavi predašnje zemljišno-knjižno stanje.

Za odluku u ovom sporu, a koja je predmet raspravljanja u revizionom postupku kao relevantno činjenično stanje utvrđeno je:

da je pravosnažnom presudom u predmetu broj: PŽ-24/03 pokrenutom po tužbi ovdje tužitelja, protiv tuženih ODP „B.“ B., d.o.o. „Z. P.“ B. L. i d.o.o. „D.“ P. utvrđeno da je ništav Ugovor o dokapitalizaciji i poslovno tehničkoj saradnji i Aneks tog ugovora zaključen u 1999. godini, a odbijen protivtužbeni zahtjev tuženih d.o.o. „Z. P.“ B. L. i d.o.o. „D.“ P. da im tužitelj isplati iznos od 18.665.654,00 KM po osnovu ulaganja vlastitih sredstava u imovinu pravnog lica ODP „B.“ B., a na osnovu predmetnog ugovora;

da je pravno lice d.o.o. „Z. P.“ 10.05.2001. godine podnio tužbu Osnovnom sudu Banja Luka, protiv tuženog ODP „B.“ radi utvrđenja da je u cjelosti izvršio svoje obaveze po prethodno navedenom ugovoru i aneksu ugovora iz 1999. godine;

da je 01.06.2005. godine zaključen ugovor o prenosu potraživanja između d.o.o. „Z. P.“ B. L. i d.o.o. „D.“ P., kao prenosioca potraživanja i d.o.o. „G.“ B., kao primaocu potraživanja, po kojem prenosioci potraživanja uložena sredstava u imovinu ODP „B.“ u iznosu od 18.655.654,00 KM prenose na primaoca potraživanja, iz razloga što je primalac potraživanja imao namjeru da učestvuje u postupku privatizacije pravnog lica ODP „B.“ B.;

da je 31.10.2005. godine zaključen ugovor između Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kao prodavca i d.o.o. „G.“ B. kao kupca o kupoprodaji 67% ukupnog kapitala pravnog lica ODP „B.“;

da u postupku privatizacije ODP „B.“, kao i u samom ugovoru o kupoprodaji kapitala ODP „B.“ nije evidentirano postojanje sporazuma;

da je pravno lice pod nazivom d.d. „N. B.“ B. (nakon zaključenog ugovora o kupoprodaji kapitala) upisan rješenjem registarskog suda od 18.04.2006. godine u sudski registar;

da je parnični postupak pokrenut pred Osnovnim sudom Banja Luka završen u postupku medijacije, sporazumom o nagodbi broj; M-038/08 dana 14.07.2008. godine, kojim (sporazumom) se d.d. „N. B.“ B. obavezao da pravnom licu d.o.o. „G.“ B. isplati iznos od 18.665,654,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom za period od 01.01.2004. godine, pa do 01.01.2009. godine, i to isplatom na račun „D.“ P.T.R. K. (prednik trećetuženog), da je sporazum zaključen bez saglasnosti Kancelarije za upravljanje javnom imovinom;

da je na osnovu notarski obrađenog ugovora o zasnivanju hipoteke ..., a u skladu Sporazuma o nagodbi u predmet M-038/08; obračuna zakonskih zateznih kamata sačinjenog od strane vještaka ekonomske struke T. S. od 15.02.2011. godine i Ugovora o ustupanju potraživanja, zaključenog dana 16.02.2011. godine između „G.“ d.o.o. B. i PTR „D.“ K. rješenjem registarskog suda broj 096-0-Dn-11-000588 od 24.02.2011. godine uknjiženo založno pravo na nekretninama DD „N. B.“ radi obezbjeđenja novčanog potraživanja u iznosu od 44.654.233,40 KM, kojeg čini glavnica od 18.665.654,00 KM, uvećana za iznos obračunate kamate zaključno sa 15.02.2011. godine;

da je u postupku stečaja nad pravnim licem „N. B.“ d.d. B. osporeno različito pravo povjerioca Č. D. radi namirenja potraživanja u iznosu od 76.530.423,00 KM iz nekretnina stečajnog dužnika (navedenih u izreci prvostepene presude) od strane povjerioca (ovdje tužitelja).

Pa kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja, koje u cjelosti prihvata i drugostepeni sud, redovni sudovi zaključuju da je sporazum o nagodbi ništav i da je o istom već odlučeno prije zaključenja Sporazuma o nagodbi, odnosno pravosnažnom sudskom odlukom donesenom u predmetu Ps-24/01-4; da je Sporazum o nagodbi zaključen povredom osnovnih načela obligaciono pravnih odnosa (član 12., 13. i 16. Zakona o obligacionim odnosima), odnosno povredom odredbi Ugovora o kupoprodaji 67% ukupnog kapitala ODP „B.“, poglavlje 5-podnaslov poslovne obaveze, kojim odredbama je propisano, da je u periodu poslovnog plana za svako opterećenje, odnosno otuđenje imovine ODP „B.“ potrebna saglasnost Kancelarije za upravljanje javnom imovinom, koja je u konkretnom slučaju izostala (prilikom zaključenja Sporazuma Kancelarija nije dala saglasnost), zbog čega su Sporazum o nagodbi, a time i Ugovor o zasnivanju založnog prava ništavi (član 103. Zakona o obligacionim odnosima), te dosljedno

navedenom „odvojenom namirenju Č. D., kao razlučnog povjerioca za potraživanje u iznosu od 76.530.423,08 KM na predmetnim nekretninama, nema mjesta...“.

Nadalje drugostepeni sud pravilnim zaključuje i da Sporazum o nagodbi, bez obzira što predstavlja izvršnu ispravu, obzirom da predstavlja neposrednu dispozitivnu radnju stranaka, da je (sporazum) po svojoj prirodi i formalni građansko pravni ugovor. Kako Zakonom o parničnom postupku nije predviđena mogućnost da se sporazum (nagodba) može pobijati procesnim sredstvima, odnosno pravnim lijekovima, obzirom na njegove obavezno pravne osobine nije isključena mogućnost da se utvrđuje ništavost sporazuma po pravilima građanskog materijalnog prava, odnosno odredbama Zakona o obligaciono pravnim odnosima.

Konačno kod toga da je u stečajnom postupku nad tuženim „N. B.“ d.d. B. otvoren stečajni postupak, u kom (postupku) je osporen status razlučnog povjerioca (tuženog Č. D.) radi odvojenog namirenja novčanog potraživanja u iznosu od 76.530.423,08 KM na nekretninama stečajnog dužnika (navedenim u izreci prvostepene presude) na kojima je upisana hipoteka (rješenje registarskog suda broj 096-O-DN-11-001019 od 25.03.2011. godine i broj 096-O-DN-11000588 od 24.02.2011. godine, a na osnovu Ugovora o zasnivanju hipoteke OPU... (radi obezbjeđenja novčanog potraživanja iz sporazuma o nagodbi) koji ugovor je ništav (jer je sporazum koji je prethodio ugovoru ništav), drugostepeni sud cijeni da tuženi Č. D. nema pravo odvojenog namirenja iz predmetnih nekretnina, odnosno status razlučnog povjerioca.

Razlozima i navodima iz revizije tuženi nisu doveli u sumnju pravilnost i zakonitost drugostepene presude.

U postupku pred drugostepenim sudom, kao ni pred prvostepenim sudom nisu učinjene povrede postupka na koje (povrede) sud pazi po službenoj dužnosti shodno odredbi člana 350. Zakona o parničnom postupku.

Nije ostvarena povreda postupka iz člana 318. u vezi sa članom 8. Zakona o parničnom postupku na koju ukazuje tuženi navodima da su redovni sudovi pogrešno cijenili presude (prvostepenu i drugostepenu) donesene u predmetu broj Ps-24/01, kojim je, po navodima revizije, zapravo utvrđena obaveza ODP „B.“ na isplatu novčanog potraživanja pravnom licu „Z. P.“ d.o.o. B. L., ali nije odlučeno o restituciji, već je odlučeno da se povrat uložениh sredstava tog pravnog lica u imovinu pravnog lica ODP „B.“ u iznosu od 18.665.654,00 KM ima riješiti u postupku privatizacije; da je u tenderskoj dokumentaciji koja je prethodila zaključenju Ugovora o prodaju državnog kapitala, u popisu neriješenih sporova evidentirano i potraživanje „Z. P.“ d.o.o. B. L., pa da je sporazumom u predmetu M-038/08 tuženi d.d. „N. B.“ izvršio obavezu prema ulagačima, nastalu prije privatizacije iz razloga što su ti prigovori u bitnom samo činjenične naravi kojima tuženi iznose svoju ocjenu provedenih dokaza, koja je različita od ocjene na kojima su sporne odluke zasnovane, te prigovori o načinu odlučivanja o tužbenom zahtjevu i utvrđenom činjeničnom

stanju. Kako se drugostepena presuda ne može pobijati zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja shodno odredbi člana 349. stav 2. Zakona o parničnom postupku, te navode ovaj sud ne može razmatrati u okviru revizijskog razloga ostvarene povrede postupka iz odredbe člana 318. u vezi sa članom 8. Zakona o parničnom postupku.

Revizija tuženih u okviru revizionog prigovora povrede postupka ukazuje da je usvajanjem tužbenog zahtjeva iz stava I izreke prvostepene presude tužbeni zahtjev „prekoračen“ što predstavlja povredu postupka (član 318., 349. stav 1. tačka 3. u vezi sa članom 2. Zakona o parničnom postupku).

Tužbeni zahtjev je prekoračen kada je odlučeno o nečemu drugom, a ne o onom što je traženo ili kada je dosuđeno više od onoga što je traženo (član 2. stav 1. Zakona o parničnom postupku). Prvostepeni sud je odlučio u okviru tužbenog zahtjeva istaknutog u preciziranom podnesku tužitelja u toku parničnog postupka, dana 19.06.2016. godine, na način što je izrekom presude u cjelosti prihvatio i tužbeni zahtjev iz stava I izreke, koji je po navodima revizije sporan, a drugostepeni sud potvrdio prvostepenu presudu u tom dijelu uz obrazloženje da kada je ništav Sporazum o nagodbi kojom se obavezao „N. B. d.d. B. na isplatu novčanog potraživanja (kojeg pored glavnog duga čini i iznos obračunate zakonske zatezne kamate do zaključenja sporazuma), ništave su i odredbe Ugovora o zasnivanju hipoteke na nekretninama tog pravnog lica radi obezbjeđenja i naplate predmetnog (novčanog) potraživanja, kao posljedice ništavosti sporazuma koji je prethodio zaključenju ugovora, a time je neosnovano i pravo odvojenog namirenja u stečajnom postupku povjerioca, ovdje trećetuženog, radi naplate novčanog potraživanja koje iznosi 76.530.423,08 KM (glavnica + obračunate zakonske zatezne kamate).

Odredbom člana 349. stav 1. tačka 3. Zakona o parničnom postupku propisano je da se revizija može izjaviti zbog prekoračenja tužbenog zahtjeva, ako je ta povreda učinjena u postupku pred Apelacionim sudom.

U smislu navedene zakonske odredbe to znači da se drugostepena presuda zbog prekoračenja tužbenog zahtjeva može pobijati samo ako je ta povreda učinjena tek u postupku pred drugostepenim sudom, pa i kada bi bio tačan navod revizije da je prvostepeni sud prekoračio tužbeni zahtjev (iz razloga navedenih u obrazloženju revizije), zbog takvog prekoračenja se ne može izjaviti revizija.

Dakle, kako drugostepeni sud nije mijenjao tužbeni zahtjev u postupku odlučivanja po žalbi, nije ostvarena povreda postupka iz člana 349. u vezi sa članom 2. i 318. Zakona o parničnom postupku (iz kojeg razloga se pobija prvostepena presuda iz stava I izreke).

Nije ostvaren ni revizioni prigovor pogrešne primjene materijalnog prava.

U odnosu na navode revizije, kojim se istrajava da sporazum stranaka zaključen u postupku medijacije ima snagu izvršne isprave, pa da se iz tog razloga ne može u parničnom postupku ispitivati njegova valjanost u smislu odredbe člana 103. Zakona o obligacionim odnosima, ovaj sud jednako kao i drugostepeni sud smatra da izloženi prigovor nije osnovan iz razloga navedenih u obrazloženju drugostepene presude (strana 10., prvi stav), na koje razloge ovaj sud upućuje zbog suvišnog ponavljanja.

Naime, sporazum stranaka je procesno pravni i građansko pravni ugovor, odnosno posmatrano sa stanovišta procesnog prava sporazum predstavlja akt dispozicije stranaka kojim oni uređuju svoje odnose, prava i dužnosti u pogledu predmeta koji je postavljen tužbenim zahtjevom u parnici, te u svakom slučaju, posmatrano sa stanovišta materijalnog prava to je ugovor među strankama, pa je za njegovu pravnu valjanost potrebno da postoje svi materijalno pravni uslovi, kao i za svaki ugovor.

Navedeno proizilazi iz odredbe člana 1093. Zakona o obligacionim odnosima koja upućuje da za ugovor o poravnanju (sporazumu) važe opšte odredbe o dvostranim ugovorima, ako za njega nije što drugo propisano, što znači da nije isključena mogućnost utvrđivanja ništavosti zaključenog sporazuma, koja se utvrđuje, odnosno ispituje u konkretnom slučaju po odredbi člana 103. Zakona o obligacionim odnosima.

Tuženi smatraju da su kod utvrđivanja ništavosti predmetnog sporazuma redovni sudovi pogrešno cijenili odredbu člana 103. u vezi sa članom 12., 13. i 16. Zakona o obligacionim odnosima, te da je takvo postupanje od strane redovnih sudova „kršenje članova 13. i 16. Zakona o obligacionim odnosima ne može da dovede do primjene člana 103. Zakona o obligacionim odnosima, nego se samo stiče pravo na naknadu štete po pravilima Zakona o obligacionim odnosima“, a da su se ugovorne strane pri zaključivanju sporazuma o nagodbi ponašale u skladu sa odredbama članova 17-20, 51. i 53. Zakona o obligacionim odnosima, na koji način tuženi osporavaju odluku iz stava II i stava III izreke prvostepene presude.

Prema odredbi člana 103. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima ništav je ugovor koji je protivan Ustavom utvrđenim načelima društvenog uređenja, prinudnim propisima, moralu društva, ako cilj povrijeđenog pravila ne upućuje na neku drugu sankciju ili ako Zakon u određenom slučaju ne propisuje što drugo.

Kod utvrđenih činjenica u postupku (prethodno navedenim), a u bitnom da je pravosnažnom presudom u postupku koji se vodio u predmetu broj: Ps-24/01-4 utvrđeno da je ništav Ugovor o dokapitalizaciji i poslovnoj saradnji, a zahtjev tuženih za isplatu sredstava u iznosu od 18.665.654,00 KM uloženi u ODP „B.“ odbijen, da je Sporazum o nagodbi u predmetu M-038/08 o isplati novčanih sredstava tog iznosa od strane „N. B.“ d.d., u korist prednika ovdje trećetuženog zaključen u periodu trajanja „poslovnog plana“ određenog

Ugovorom o kupoprodaji 67% kapitala ODP „B.“ bez saglasnosti Kancelarije za upravljanje javnom imovinom, što je suprotno odredbi člana 5. ugovora, poglavlje poslovne obaveze, kojom odredbom je izričito propisano da u vrijeme trajanja poslovnog plana kupac neće dozvoliti opterećenje, prodaju ili na drugi način opterećenje imovine preduzeća, u cjelosti ili u bitnom dijelu bez prethodne saglasnosti Kancelarije, pa kako je to nesporno učinjeno, takvo raspolaganje kupca (ovdje stečajnog dužnika) ima se smatrati nedopuštenim raspolaganjem pri zaključenju sporazuma, odnosno suprotno je moralu i načelu savjesnosti i poštenja, što vodi ništavosti zaključenog sporazuma, a time i ništavosti ugovora o zasnivanju založnog prava radi namirenja potraživanja iz sporazuma.

Zbog navedenog nije odlučan za odluku u ovoj pravnoj stvari prigovor tuženih da je ugovor pravno valjan sa aspekta primjene navedenih odredaba Zakona o obligacionim odnosima, jer ništav ugovor po samom zakonu ne proizvodi pravno dejstvo.

Obzirom da, po ocjeni ovoga suda, nije bilo proizvoljnosti u primjeni, kako odredbi procesnog prava, tako ni odredbi materijalnog prava, neosnovano tuženi ukazuju da su donošenjem pobijane presude povrijeđena njihova prava zaštićena članom II stav 2. i 3. tačka k. Ustava Bosne i Hercegovine, te Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Slijedom navedenog nisu ostvareni razlozi zbog kojih je revizija izjavljena, pa je valjalo odlučiti primjenom odredbe člana 357. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kao u izreci ove presude.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Damjan Kaurinović